

Del 1: Ljuspunkten finns runt hörnet – om vi vill se den

Vi är ofantligt många som inte längre vill se Trump stå vid en helikopter skrikandes att media är folkets fiende och hotet mot miljön en lögn. Eller se svenska populister och fascister vädra morgonluft på temat hat.

Det finns en annan berättelse där demokratin byggs ut och människornas lika värde är centralt.

Arbetarrörelsen och likasinnade behöver föra en ny ekonomisk politik, där man slutar betala av till en statsskuld som inte finns i meningen att tillgångarna är långt större än skulderna. Att då dra ner på sjukförsäkring och annat oundgängligt är ett fördärv.

Hur många politiker och andra har kikat i finansplanens tabeller och förstått innebörden av att det finansiella nettoöverskottet är över 1.200 miljarder? Pengar i en svällande madrass som måste användas och inte förslösas i fåtalets fickor. Trots det lånar kommuner pengar på marknaden.

En ny ekonomisk politik måste bland annat leda till högre pensioner för dem som lever i fattigdom, arbetslösa och sjuka som nyttjar a-kassa och sjukförsäkring. Mycket måste höjas till 80-talets nivåer. Inte bara för de enskildas skull, utan även för att upprätthålla efterfrågan på marknaden, inte minst vid nästa kris. Sjuka och arbetslösa, till skillnad från välbeställda, handlar för varje krona.

Medborgarna betalar in pengar till välfärdsförsäkringarna genom arbetsgivaravgiften, som gett över 370 miljarder i överskott sedan 2006, samtidigt som försäkringarna försämrats. Pengar som stoppas i budgetens svarta hål.

Visst kan det bjuda motstånd att förändra, men den svenska

modellen som arbetarrörelsen skapat med generell välfärdspolitik, solidarisk lönepolitik och allt övrigt är fortfarande suverän och väl beprövad. Ingen har kunnat visa att den innehåller några stora fel, men är däremot överlägsen om man vill ha ett samhälle som stänger färre ute. Många i andra länder är fortfarande avundsjuka och vill införa den.

När den svenska modellen var som starkast var väljarstödet mycket större än idag. Arbetslösheten (istället för att prioritera dagens låga inflation som höjde arbetslösheten) och sjukskrivningarna var lägre. Fler arbetade, samtidigt som färre var sjuka och med lägre antal sjukdagar.

Den svenska modellen, där alla människor var försäkrade på bra sätt, får inte fortsätta att urholkas. I takt med att den generella välfärdspolitikens försvagas skaffar sig fler privata försäkringar, 650.000 går idag före i sjukvårdskön.

Målet är inte att staten, till skillnad från företag, ska gå med vinst. Det leder nu till att inför sjukdom är vi inte längre lika. Vad ska alla som saknar pengar till privata lösningar göra när de drabbas av olycka, behöver bostad och hamnar i allt längre köer?

LÖs rapport om bostäder, som nyligen presenterades, är viktig, där finns förslagen till en bostadspolitik så att alla kan bo. Det finns ett otal sådana lösningar på de flesta områden för att förbättra den svenska modellen.

En av förklaringarna, men inte alla, till varför SD växer är frånvaron av god politik för de utestängda, som känner sveket in på skinnet.

Om svensk arbetarrörelse rätar på ryggen skulle vi återigen kunna bli en förebild för Europa och många andra, inte minst för att visa hur högerpopulism och fascism kan knäckas.

Arbetarrörelsen har kunskapen om hur utestängda ska bli

insläppta i samhället och behövda. Den har som grund samarbete runt den enskilde mellan den offentliga sektorns olika delar – även företag och fackföreningsrörelse ingår – och är betydligt framgångsrikare än dagens privatiseringar med konkurrens som hörnsten.

Kamp om "kunder" är oslagbart och nödvändigt på andra områden, som till exempel varuproduktion, där tillgång och efterfrågan leder till en effektiv marknad. Även det ryms i den svenska modellen och stavas blandekonomi.

Det behövs en ljuspunkt på himlen. Vi är ofantligt många som längtar efter vändpunkten. Vi vet hur lösningarna ser ut, borsta bort de hindersinriktade blockeringarna! Vi har demokrati, den måste värnas och fördjupas, inte tas för given. Varför sätter vi inte igång?

Jan Fransson, tidigare riksdagsledamot (s)

Leif Stenberg, journalist (står längst till höger på bilden tillsammans med delar av teatergruppen Tro, mod och hopp som han varit ledare för).

Foto: Helena Östlund